

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Május' 14-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Itt majd minden újságlevelek tsak perlekedésekből állanak, mellyek között legfontosabb a' Hertzeg *Wellington*' vádja *Marinet* és *Cantillon* ellen. Mindketten Párisi lakosok. *Cantillon* aranymiveslegény; 55 esztendő; *Marinet* 29 esztendő; semmi mesterséget nem üz. A' Legfőbb Prokurátor *Bellart* Febr. 23-dikén adta által őket 's a' per' Aktájit a' Halálrakereső ítélőszéknek. Mi módon keveredtek ezen emberek ebbe a' perbe, megítélhetni az itt következő környüállásokból: —

Oberster Burgh a' Hertzeg *Wellington*' Adjutánsa, 1818-ban Jan. 15-dikén *Cambrai* városában, hol akkor az *Anglus* sereg' hadi szállása volt, levelet vett Párisból valami *Ghirardi* nevű embertől, a' ki régebben ő nálla-ekkor pedig *Don Los Riosuál*, a' Párisi Spanyol Követ testvérénél szolgált, melyben azt írta néki *Ghirardi*: Hogy Hertzeg *Wellington* ellen összeesküvést főznek, melly néki úgy esett tudtára, hogy valami esmeretlen ember hozzá menván, néki pénzt ígért, ha be-áll az összeesküttek' társágába. Ez az esmeretlen azonközben szólta úgy elrejtette magát, hogy néki sehol nyomába nem akadhatott a' *Politzia*. *Oberster Burgh* ezen esmeretlennek irását azonnal elküldötte Hertzeg *Wellington*hoz, ki ekkor *Sant Martin* nevű kastélyban *Cambraitól* hét óra távolságra tartózkodott, de a' ki ezen irással oly keveset gondolt, hogy az, szólta elveszvé,

nintsen az Akták között. Jan. 30-dikén egy levelet írt *Lord Kinna* ir d *Brüsszelből* Párisba az akkor ott tartózkodó Hertzeg *Wellington* Generalstábjá' Kommandánsához *Murray* hoz, melynek ez a' foglalatja: — „Jan. 30-dikén. Egy szökevény Frantzia; kit én tsak tél-túl esmerék, hozzám jöven, azt mondotta, hogy három barátjai, ugymint: két *Irók*' s egy *Tiszt*; Frantzia Országba hazamenni szeretnének, kik ugyan egy *Prévotális* ítélőszék által megítéltettek, de egyéberánt semmi féle számkivetési listromban nem találhatik a' neveik. Ezen *Tiszt* azt kérdeite tőlem, hogy valyon Hertzeg *Wellington* nem szollana-e ő érettek a' *Politziai* Ministernél *Decazes* Urnál, ha ők bizonyos összeesküvést ki nyilatkoztatnának, melly a' Hertzegnek élete ellen van intéztetve? Én úgy feleltem, hogy a' Hertzeget nagyon bajos arra reá beszélni, hogy az efféle dolgoknak hitelt adjon, úgy itélvén, hogy az efféle árulási tselekedetekkel többire mind tsak személyes haszonkereset szokott összeköttetve lenni. Továbbá azt erősítette ezen ember, hogy ő a' dolgot, mellyet fel akar adni, valami fél zsoldra tétetett *Tiszt*tól hallotta, kinek néhány hónapok előtt magának tétetett az a' jóvállás, hogy *Wellington* ölje-meg. Ezen *iszt* ugyan nem állott reá a' dologra, hanem egy más, a' ki most Párisban lakik, reá állott; a' plánum a' velle ellenkező részen lévőkötől tsináltatott, 's néki magának külömben sints semmi egyéb haszonra való tekintete ezen összeeskü-

vésnek elárulásával, hanem csak, hogy egy gyilkosságnak elejét vehesse, 's említett barátjainak szolgálhasson. Ő maga vissza se kívánkozik Frantzia Országba, minthogy elég gazdag és idegen Országban is élhet. — Ily kérdést tettem elejébe: Hogy mi módon gondolja, hogy feladását megmutathatja? — „Ha ő, ekképpen felelt az ember, Gróf Decazestől vagy pedig Hertzeg Wellingtontól egészen bátorságossá tétetődne a' Párisba való menetel és az onnét való visszajövetelre nézve, ő megigérné, hogy a' bűnöst 24 óra alatt a' Politzianak bejelenti, vagy legalább annak nevét 's azon jeleket, mellyeknél fogva őtet magát is meg lehetne találni, a' barátjaitól kitanulni iparkodna. Ezen Feladások nékem olyanok lenni látszanak, hogy azokat az Urnak haladék nélkül megirni elmulhatatlanul szükségesnek lenni tartottam, a' ki vagyok, etc. Lord Kinnaird.

Sir Murray ezen levélre Febr. 8-dikán felelt; 's feleletének foglalatja a' volt: hogy a' Feladónak nevét kívánnya tudni. De a' kinek megnevezésére Lord Kinnairdnak kedve nem lévén, Febr. 13-dikán költ levelében azt írta Sir Murraynak, hogy jobb leszen az embert, a' helyett, hogy most a' nevét tudakozzák, majd Párisban kérdés alá vonni, 's e' végre melléje bizonyos kíséret rendelvén, vagy passust küldvén, neki a' Párisba való menetelt megengedni. Ezen levelet Febr. 16-dikán vette Murray Párisban: Lord Kinnaird pedig a' helyett, hogy Murraytól vagy választ vagy pedig ezen ember' számára passust várt volna, maga Febr. 18-dikán személyesen útnak indult velle Párisba — ezen ember pedig nem más, hanem az a' Marinét volt, kit akkor Párisba letartóztattak, 's most ítélőszék' elejébe állították. Őtet a' mondott hónap' 25-dikén fogták-el. A' társa, Cantillon, gyakran megfordult Brüsszelben Marinétnél;

még Febr. 13-dikán is látogatására indult volt Párisból, de ekkor nem volt szerentsés, minthogy passusa nem lévén, az Ország' határánál nem bocsátották által, 's Párisba vissza térvén, ott Márzius' 15-dikén őtet is elfogták. A' Marinét ellen ezen perben előforduló vádak úgy szollván három *Aktusokra*, vagy Felvonásokra osztattathatnak. *Első Aktus*: Az ő Brüsszelben való lakása egész addig, míg oda a' Hertzeg Wellingtonra való lövésnek híre megérkezett. *Második Aktus*: Az ő ettől fogva való magavisolete, addig, míg onnét útját Párisba vette. *Harmadik Aktus*: Az ő odavaló útozása, ott tartózkodása, 's magavédelmezése.

Ennek sokat próbált embernek kellett lenni. Ő egykor Lyoni és Dijoni Prokurator volt, 's úgy látszik, hogy a' Bonaparte 100 napi Országlása alatt, mint Auditor, a' Császári Státustanátsnál szolgált. Azután elfogattatván 's azzal vádoltatván, hogy ő is segítette a' Bonaparte' visszatérését, December' 13-dikán 1816-ban halálra ítéltetett, de ő atól magát szökés által megmentette; 's azután Helvetziában, Olaszországban, 's Belgiumban keringvén, Brüsszelben valami Brice nevű, testőrző seregbéli Ex-Obersterrel, ki hasonlóképpen a' 100 napi szolgálatvállolásért, Nancy városában mint *Contumax*, halálra ítéltetett vala, megismerkedett. Járatos volt ugyan ott Brüsszelben valami Guyet és Lemair nevű, egygyütt lakó aszszonyokhoz is, kiknek férjeik lázszató irásoknak kiadásáért kéntelenítették oda hagyni Frantzia Országot, 's végre Belgiumot is, 's a' kikről ma se' tudatik, hova lettek. A' nevezett aszszonyoknál titkos Frantzia öszszegyülekezések szoktak volt tartatni, a' hol egyebek között megjelentek: *Lancry* vagy *Fabre* nevű Ex-vámszedő, *Desprez* Ex-Oberstlajtnánt, *Petit* Ex-kvartélymester, 's többek, 's némely aszszony-

ságok, kik között nevezetesebbek egy *Arnau d'né* nevű s ennek testvére a *Saint Jean d'Angely* felesége. *Marinet* egész napokat ezen házban töltött; itt esmerkedett-meg *Kinnaird* nevű Skótziai Lordal is. Ezen Lordot a' Brüsszeli levelek úgy írják-le, mint a' ki a' mostani Frantzia Országlásnak és Hertzeg Wellingtonnak is nagy ellensége volna, de a' ki más felől nagyon el lévén adósodva, efféle al-utakon-módokon próbálgatja most itt majd amott kísérteni a' jó szerentsét, a' melly tekintetben nagyon illik hozzá *Marinet*. — A' melly elővizsgálásokat utánna, elfogattatásától fogva a' Legfőbb Prokurátor tett, mind azt mutatják; hogy *Marinet* nem csak hogy minden szövevényeiket jól tudja ezen özszeesküvésnek, sőt hogy sokkal többet tud belőlle, mint a' mennyit tudni mutat, hanem, hogy maga is nagyon részes benne. *Marinet* ellen azt is felhozzák bizonyító környulállásul, hogy egyszer egy kávéházban XVIII-dik Lajos ellen s Wellington Hertzeg ellen igen rút káromlószatokra fakadván, felkiáltott volna, hogy hát tsakugyan nem találattik-e egy arra alkalmas Frantzia, hogy, s a' többi. Hanem ezen szókat egyenesen tagadja *Marinet*. Hogy kikelt a' Frantzia Országlószerk ellen *Bonnald* nevű embernek jelenlétében, megvallja, de azt hozza-fel mentségül, hogy ő ezt tsak azért teledkedte, hogy *Bonnald*-ot bosszantsa, kit ő az Országlószerk spionjának lenni tartott. — *Brüsszelben* *Cantillon* szolgának állott volt, az Oberster *Bricce* eltávozása után, *Marinethoz*, de ekkor is nagy barátságban látszottak élni egymással. Egyszer úgy nyilatkoztatta ki magát *Marinet*, hogy néhi *Cantillon* sokba kerül ugyan mint szolga, de egyéb fontos hasznát is akarja néhi venni, valami nevezetes követségbe akarja küldeni. Későbbre arra magyarázta *Marinet* ezen követséget, hogy ő *Cantillon*-t *Lotharingiába* akar-

ta küldeni, hogy ott parasztokat verbuláljon, kiket *Bricce* és *Marinet* Amerikába akartak vinni. Hanem ebben ellent mondott az előkikérdeztetéskor *Cantillon* *Marinet*-nek, azt erősítvén, hogy ő soha hírt se hallotta ezen paraszt-verbulálásnak. —

Lamy nevű gyakran hányta szemire *Marinet*-nek, hogy miért barátkozik *Lord Kinnairddel*, kitől ilyen feleletet vett 1817-ben Dec. vége felé: — „Le-gyetek tsendességben; nekem ezen *Lord* valami plánumról tett nyilatkoztatást, melly őtet régen foglalatoskodtatta, s a' melyről ti is nem soká hallani fogtok; de nem fog ő engem' kétségbe ejteni.“ — Ezen nyilatkoztatást *Lamy* Párisban az előkikérdeztetéskor tette: de *Marinet* tagadja, hogy *Lamy*-nek valami efféle választ adott volna. — Azt is mondta *Lamy* az előkikérdeztetéskor, hogy néhi *Marinet* azt erősítette, hogy *Lord Kinnaird* oly nagy ellensége volna *Lord Wellington*-nak, hogy ő ezt nagy büntetésre méltónak nevezi. — Ide a' vádak' *Első Aktusához* tartozik még az a' környulállás, hogy *Marinet* 1000 Frankal lévén *Bricce*-nek adóssa, ez őtet *Desprez* által Febr. elején a' megfizetésre emlékeztette, a' melly megintetésre *Marinet* akképpen felelt: Hogy *Bricce* Ur tsendességben lehet, mert a' pénzt 8—10 napok alatt meg fogja kapni. —

A' *Második Aktus* nagyon rövid, tsak három napi, u. m. Februarius 15-dikétől fogva 18-dikáig előfordult dolgokat foglal magában; minthogy 15-dikben érkezett meg a' Hertzeg *Wellington*-ra lelt lövés' híre *Brüsszelbe*: *Marinet* pedig és *Lord Kinnaird* 18-dikban inadtak útnak *Brüsszelből* *Páris* felé. Az ezen *Aktus*-béli legnevezetesebb *Vádolási*-felhozások ezek: — „Külömbkülömb bizonyságoknak, kik az előkikérdeztetésben ezen gyilkos megtámadtatásért kérdőre vonatattak, feladásaik között a' nevezetesebbek

közé tartozik bizonyos Dennier nevűnek vallástétele, a' ki azt erősíti, hogy Guyet aszszonyságtól ilyen beszédet hallott Brüsszelben: „A' Marinét Párisba való utozásában semmi titok nintsen; „a' személy, kit ő fel akar adni, hogy „Hertzeg Wellingtonra lőtt volna, „nem más hanem Cantillon. Sokszor „mondta azt Marinét, hogy Cantillon „az, a' kit most bizonyos célra mint „eszközt használnak, de majd idővel semmi „mivé tesznek.“ — Brice ről azt erősítik, hogy ő ekképpen szözlött volna: „Cantillon nem sokáig foroghat veszedelmében, ő ki fog kapaszkodni abból „az örvényből, melybe őtet Marinét akarta taszítani: Marinét ellenben oly vermet ásott másnak, melybe maga fog „belé esni“ — Mint mondják Brice is így ítelt, midőn Dennier és Desprez előtt ily nyilatkoztatást tett: „Nagyon bánom, „hogy néhány leveleket 's a' többek közt „egygyet elégettem, azt tudniillik, melyben „Brice arról tett nékem jelentést, hogy „nálla valami ember tartózkodik, a' ki nála „ponként nem kíván többet 20 Sols „(krajtzár) fizetésnél, pedig a' ki által „meg lehetne menekedni a' mai időbéli „Czerny-Georgestól. —

Páris felé való útrairndulások előtt 1400 Frankot adott Lord Kinnaird Marinétnek, mellyel ez Febr. 17-dikén még egy útat tévén Antverpiába, innét még ezen napon visszaérkezett Brüsszelbe, 's itt mind addig a' vár mellett várakozott, míg 18-dikban Kinnairdal egygyütt Páris felé útnak indultak, a' hova 20-dikban érkeztek meg, de a' hova nem mentek egygyütt be, mivelhogy Marinét a' Lineánál leszállván, más útat vett, Lord Kinnaird pedig a' Hertzeg Wellington szállására egyenesen behajtatott, elválásukkor úgy egygyezvén meg, hogy Marinét az Elyseumi mezőn bizonyos helyen várakozzék, míg Kinnaird őtet ott felkeresi. —

Harmadik Aktus. — L. Kinnaird ily nyilatkoztatást tett volt még eleintén az elő-kikérdeztetéskor: — Marinét azért akarja a' maga feladásait ezen gyilkosságról Párisban tenni, hogy azon Országban (Belgiumban) a' hol menedék helyet talált, ne tartásául árulónak. Azt is ohajtana Marinét, hogy a' vizsgálódás minden lehetséges titkossággal folytatassék, azért, hogy a' gyilkosnak fülébe ne mennyen. Ezen titkolódást maga Marinét, Febr. 24-dikén, mikor már maga is elő állott volt, még jobban sürgette, mellyel nyilván kimutatta, hogy a' dolgot szántzándékkal homályosítani akarja, azért, hogy észre ne vegyék, hogy ő is részes benne. (A' többi következik.)

* * *

Marinet egy levelet irván a' tömlötzből némelly újságírókhoz a' közönség' elejébe való botsátás végett, protestál az ellen, hogy az ellene elintéződött Akták ily hamar kihirdettettek, és azt arra való célzásnak lenni mondja, hogy a' közönség előre felindítottjék elene.

* * *

Egy más nevezetes per a' *Bibliothèque Historique* és a' *Liberal* írói ellen indított, azért, hogy a' Frantzia zoldon lévő Helvétus Regimentekről nagyon motskosan irtak.

* * *

April. 30-dikán Párisban minden újságírók a' Belső Ministerhez hivattatván, szóval tudokra adatott, hogy Május' 1-ső napjától logva az Újságok semmi *Censúra* alatt nem léznek: hanem egyéb eránt addig, míg azon törjénnyjovallások, mellyek most a' Követek' kamarája előtt vitatás alatt vagynak, törvényi erőre kaphatnának, a' régibb törvények fognak ismét lenni állani.

A' *Monitor* így ír ezen dologról: — „Az 1817-ben Dec. 30-dikán költ törvény szerént semmi újságlevélnek nem

vala szabad megjelenni a' Király' engedelme nélkül. Ezen engedelem bizonyos megszorítások alatt adatott, melyek közé tartozott egyebek között; Hogy az, a' ki újságot akar írni, újságleveleit Censúra alá adja. Ezen rendelés lassanként megkönnyebbitett 's módosított, sőt némely újságlevelek az utóbbi időben egészen felszabadították a' Censúra alól. Most pedig már mindenekre kiterjesztett ez a' szabadság; melyre nézve az újságoknak Kiadójik mától (Május' 1-ső napjától) fogvást minden cikelyekért, melyéket kiadnak, magok tartoznak számolni; Egy Újságíró azt kérde ezen alkalmatossággal: mitsoda kezességet fog nekünk ez a' Censúra alól való feloldoztatás szerezni? Ezen kérdésre könnyű leszen megfelelni; ez, azt az egy kezességet adhatja az Újságíróknak, melyet magok tsak kívánhattak, tudniillik azt: Hogy ezen-túl tsak törvényes úton lehet megkeresni őket. Az 1817-dik esztendőbeli törvény azonközben tsakugyan megtartja ennyi erejét, hogy addig, míg az a' törvény, melly most van a' Kóvetek' kamarája előtt, ki nem adatik, a' Király' engedelme nélkül semmi újabb újságnak nem lehet felállani."

Hertzeg Talleyrand ily értelmű jóvallást akart a' Páirkamara' utóbbi ülésibe beadni: „Kérni kell a' Királyt, hogy általjában minden számkivetett Frantziákra nézve valamint azokra, kik az 1815-ben Jul. 25-dikán költ K. Rendelésnek, úgy azokra nézve, kik az 1816-ban költ Törvénynek ereje szerint a' XVI-dik Lajos' megölettetésére való voksolásért, számkivetettek, terjesztessen most egy oly törvényjóvallást a' Kamarák' elejébe, a' melynek ereje szerint, hazájokba mind ezek visszatérhessenek." — Ezen javallásból azt hozzák-li a' Párisi írók, hogy azon hírnek, melly szerint a' Hertzeg Talleyrand és az egygyik Minister között eddig fennforgott egyenet-

lenség már elhárítottodott volna, nintsem semmi fundamentuma; minthogy bizonyos az, hogy a' Ministerek, 's kiváltképpen ez a' megszólító Minister, a' számkivetettekre nézve semmi olyan eszközzel élni nem akarnak, melly őket közönségesen illesse, mint ez a' Hertzeg Talleyrand jóvallása illetné. A' Ministerek mind ez ideig azt a' módot tartották ezen számkivetettekre nézve, 's e' mellől még most is el nem akarnak állani, hogy egygyik számkivetett Frantziának se' lehessen reménleni a' hazájába való bocsátatást, ha tsak azért különös és formasierént való kérő levél által nem folyamodik az Országlöszékhöz. Hertzeg Talleyrand tehát oda láttatik czélozni azon jóvallása által, hogy a' számkivetettek mind vissza hivatattassanak: Hogy a' Ministereket megfoszthassa ezen befolyástól. Azon azonközben, hogy a' Ministerek idővel és lassanként a' számkivetetteket mind vissza fogják hivatni, senki nem kételkedik. Hírelik, hogy a' Frantzia Marschallok közönséges megegyezéssel a' Királyhoz folyamodtak volna a' Marschal Soult visszahívattatásáért 's minden rangjaiba lejendő visszatétetődésiért: de e' nem bizonyos.

Belgium.

Brüsszelben lefolyt az Esküttek' ítélőszéke előtt az azon emberek ellen indított per, kik azzal vádoltattak, hogy Sándor Császár ellen özszeesküvést főztek. Piger és Dieriks esztendejig, Pouillot és Berth háromig, 's Buchoz hat esztendeig tartó fogságra, 's a' perlekedési egész költségnek megfizetésére, Buchoz pedig még különösen a' pellengéren két óráig való állásra 's megbélyegeztetésre, ítéltek.

Északi Amerika.

Ezen szabad Ország a' maga Angliával és Spanyol Országgal való utóbbi

Rötesei által oly nagyra kiterjesztette (a' Londoni Kurirnak minden ellenző tanátlásai mellett is) a' maga jhatárait, hogy az a' föld, mellyet a' két tengerek között bír 2,246,155 Anglus négyszeg mértföldet foglal. Ha az a' föld, mellyet ő már most bír, egészszen oly népes volna, mint az ő Connecticut nevű egyik Státusa az 1810-béli felszámlálás szerént volt, úgy 135,417,300 — ha pedig oly népes volna, mint Olasz Ország most, úgy 501,044,010-re telne lakosainak száma.

Nagy Britannia.

Gibraltárban három rendbéli, nagyon mérges duellálások történtek az ott őrizeten lévő 64-dik Anglus Regementnek 's egy Erie nevű Amerikai kis hajónak tisztjei között, melyre egy onét már az előtt elevezett Amerikai hajónak Kassatartója 's a' nevezett Anglus Regementnek egy Hadnagya között előfordult veszekedés szolgáltatott alkalmosságot. Néhány tisztekről erőssítik, hogy elestek: a' több részeseket a' Kommandáns fogságra tétette.

Mirsa Abul Hassan Chan, a' Persa Nagy Követ, Aprilis' 25-dikén megérkezett és kiszállott az Anglus partra Doverhez, a' hova, hogy őtet 's a' velle lévő Cirkassiai szép leányt láthassa, végzetlen nép gyülekezett vala őssze: de megsalutott remétségében, minthogy a' leány' fejét egy nagy kalap 's egy nagy selyem kendő (Schal) egész az orráig eltakarták, 's a' Nagy Követ Urnak se' jutott eszébe, hogy megparantsolta volna, hogy takarja, ki az egész ábrázatját.

Londonba két Török ifjak érkeztek meg, egy Három lófarkas Bascha' gyermekei, kik a' Cambridgei Universitásban fognak tanulni. Harmintzra telik a' vellek lévő emberek, tselédék, Udvari Tisztek, 's egyebek' száma. Az Udvarimesterjek egy régi Frantzia Marquisból lett *Renegat*, ki még most is hordozza

a' Lajos' keresztjét. Szállást 10,000 forinton fogadtak számokra.

A' Londoni újságok annyira kikelték a' Floridáknak az Egygyesült Státusokhoz lett tsatoltatásáért, hogy egyenes kimondják Ministereiknek, hogy gondatlanok, meg nem gondolván, hogy az Északi Amerikai partoknak egész Vera-Kruzsig nintsen oly kikötőhelye, mint a' Pensacola i, melly minden féle hadi hajóknak ily alkalmatos volna. Innét ők az első hadakozásban elfoglalják Cubát és Jamaikát.

Német Ország.

A' Kasseli újság jelenti, hogy a' Választó Fejedelem ő Királyi Hertzsege azt a' Bádeni Nagy Hertzsegségbéli Lingg nevű Generalist, líre Napoleon 1807-ben azt bizta volt, hogy Hersfeld városát prédáltassa és égettesse-fel, és ő ezen parantsolatnak teljesítésében nagy ditsőretet érdemlő hőtsességet, kedvezést, és őnn' haszonra való nemnézést bizonyított, a' maga Hazi Rendjének, az Arany Oroszlány Rendnek nagy keresztjével tisztelte meg.

A' Rénus mejjéki tudósítások szerént, ott néhány helyeken elfogdostak, a' Kötzebue el meggyilkoltatásának következtésénél fogva némelly ifjú embereket. Történt pedig, hogy egygyet közülök az attya a' maga kezességére a' fogságból kivén, a' fiú nem soká azután úgy elűnt, hogy hírit se' hallják.

Koblenczi Professor Görres a' Frankofurtumban Font név alatt kijövő tudós levelekben egy czikkelyt adott ki a' Kötzebue meggyilkoltatásáról ily folyulirással: Kötzebue, és mi (nem ki) gyilkolta meg őtet.

Azok az újságok, mellyekben az erdsítetett, hogy Sand meghalt és titkon eltemettetett volna, azt is erőssítik, hogy halála előtt őnn' kívánságára Urvatorával élvén a' mellette álló Biráknak utoljára még egyszer kinyilatkoztatta, hogy néki semmi részesei nintsenek.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A Kunságról ekképpen irnak: —

N. Sz. Kun-Szent-Miklós Városának liberalis Elöljárói, 's ezek által az egész Szabad Város' jó szívű Lakosai, megismerve a' mi egygyik betses Hazánkfiának T. Kisszántói Pethe Ferentz Táblabíró Urnak sok és fontos érdemeit, mellyeket annyi esztendőök óta Nemzetünkől még most is szerzget és szaporít, ezt a' nagy érdemű Hazafit nem csak arra betsülték, hogy a' Kunok' említett szabad Várossában lakos lehessen, melyre a' mostani környúlállásaiban szüksége vagyon; hanem önkéntvaló szives akaratok szerént, a' N. Sz. Kun Hadnak, Megváltott (Redemptus) Tagjává is tették, taksa-fizetés nélkül. — Eljen a' jó célra törckedő Szabad Kun Nemzet!

Pestről Május' 8-dikán: —

A' Fejérvári Theátrális Társaság tegnap ismét szép Játékot adott, ugymint Octavia Szomorú Játékot, mellyben a' játszó személyek, kik Octaviát, Cleopát-rát, Antoniust, és Octaviust játszották, olly jeleit adták a' Theátrumi mesterség ismeretének, és gyakorlásának, melly az egész Néző-házat kedves meglepéssel töltötte-el. Szembe tűnő volt a' Theátrumi öltözeteknek díszessége és drága-

sága, mellyet a' Fejérvári Nemesség nagy költségbéli áldozattal készítettett, 's megmutatta, mi sokat tehetne az egygyesített erő a' Nemzet dízére, ha egy Nemes Vármegyének Nagy lelkű Tagjai illy fényes készüllettel állithatták ki az általok ápolgatott Társaságot. A' Theátrumi Czedula szerént, a' tudva lévő időig ez után is hetfőn, és pénteken lesznek Magyar Játékok. A' theátrum dugva volt nézőkkel.

Úgy értették, hogy Erdélyben Kolosvárott is ismét hozzá fogtak a' Magyar nyelven való jádzáshoz; melly vegre az eddig Márosvásárhellyen jádzott érdemes társaság hivattatott oda.

B é t s.

Nápolyból rendkívül való alkalmaztosságon érkezett tudósítások szerént, mellyek onnét Május' 3-dikán indultak, Császár és Császárné ő Felségek 's Carolina ő Cs. Fő Hertzegasszonyága, Nápolyban, a' hova April. 28-dikán érkeztek-meg, a' Cs. Felsőges Fámiliának minden ott lévő tagjaival egyetemben, kivánt jó egységben voltak.

Mihály Orosz Nagyhertzeg tegnap előtt (12-dikben) estvéli 10 óra tájban Olasz' Országból Bétsbe egészen megérkezett 's a' Császári Burgba szállott-be.

T u d o m á n y o s J e l e n t é s.

Bétsben Pichler Antal könyvárosboltjában (Plankengasse Nro. 1125) találtatik a' következő tizimű új könyv:

Unterhaltungen aus der Naturgeschichte, von Gottlieb Tobias Wilhelm, Pfarrer bey den Baarfüßern in Augsburg, der Gesellschaft naturforschender Freunde zu Berlin, der Hallischen naturforschenden und der vaterländischen Gesellschaft der Aerzte und Naturforscher Mitglied.

Ezen jeles munkának nagy hasznát minden értelmes Szülék, Nevelők, Természetharati, és mesterségmív körül forgolódók megismerték, melynek következése az, hogy ugyan ez minden Bávária Királyi Oskolákba kézi-könyvül bévételet. Künnös jelességi a' többek közt: a' világos 's könnyen érthetőség; helyes leírások;

minden mesézések eltávoztatása; a' tárgyakkal, jól talált kellemetes festések's gyönyörködtető előadások által érezhetővő tetelek; a' Theoriának's Praxisnak össze-köttetése; a' Blumenbach által megjobbitott Linné Systemája szerént izélerányos felosztása, és a' Természet finomabb gazdálkodásának bajoló kifejtése, melly lelkünket mintegy fogva ragadja Alkatójának buzgó imadására. Nem tsak a' száraz nevekkal foglalatoskodtat ez bennünket, hanem bévezet a' Természet legtitkosabb szentségébe, midőn annak tárgyai tulajdonságit, erejit, foganajjait, származásait's változásait kellemetesen ábrázolja's az által az Isten szép örök tsuda munkái használásának, hasznainak, mivelésének, 's fontosságának esméretére juttat. Kipótolja a' természethistóriai gyűjtemények helyét, egy szóval olly Egész, melly értelmet's szívet világoztat, és a' felsőbb emberi pallérozódást előmozdítja.

Kijöttek ekkoráig:

Szoptatós-Állatok I Darab 36 Tsomóban 70 festett rézmetszéssel,			
	18 xr. jával	—	10 fl. 48 xr.
	II Darab 41 Tsom. 80 fest. rézmetsz.	—	12 — 18 —
Kétéltűek	21 Tsomóban 40 fest. rézmetsz.	—	6 — 18 —
Madarak I Dar.	23 Tsomó 44 fest. rézmetsz.	—	6 — 54 —
	II Dar. 24 Ts. 46 fest. rézmetsz.	—	7 — 12 —
Bogarak I Dar.	25 Ts. 46 fest. és 1 fekete rézmetsz.	—	7 — 50 —
	II Dar. 27 Ts. 52 fest. rézmetsz.	—	8 — 6 —
	III Dar. 27 Ts. 25 fest. rézmetsz.	—	8 — 6 —
Halak	I Drr. 23 Ts. 44 fest. rézmetsz.	—	6 — 54 —
	II Dar. 27 Ts. 52 fest. rézmetsz.	—	8 — 6 —
Férgek	I Dar. 26 Ts. 50 fest. rézmetsz.	—	7 — 48 —
	II Dar. 29 Ts. 56 fest. rézmetsz.	—	8 — 42 —
Emberek I Dar.	32 Ts. 62 fest. rézmetsz. 's a' Szerző-képével	—	9 — 54 —
	II Dar. 32 Ts. 62 fest. rézmetsz.	—	9 — 36 —
	III Dar. 37 Ts. 72 fest. rézmetsz.	—	11 — 6 —
Növények I Dar.	32 Ts. 56 fest. és két fekete rézmetsz.	—	9 — 36 —
	II Dar. 34 Ts. 66 fest. rézmetsz.	—	10 — 12 —
	III Dar. 39 Ts. 68 fest. rézmetsz.	—	11 — 42 —
	IV Dar. 37 Ts. 62 fest. rézmetsz.	—	11 — 6 —
	V Dar. 39 Ts. 68 fest. rézmetsz.	—	11 — 42 —
	VI Dar. 38 Ts. 62 fest. rézmetsz.	—	11 — 24 —
	VII Dar. 29 Ts. 52 fest. rézmetsz.	—	8 — 42 —

Összeséggel 205 — 42 —

(Hetenként folytatódik)

A' VIII-dik Darab, a' Növények Országából az Orvos tudomány rövid Históriaja után, az orvosló erejű plántákat fogja elő adni. Ez után következnek a' tsupa ékességre szolgáló Pomplánták. A' Növények Országa után az Ásványok Országa fog kijönni.

A' már kijött XXII Darabokban 22 metzett tsímlevelken és egy Oktató-Lai-stromon kívül 1300 gondosan színelt rézmetszések vagynak, mellyeken 6500 számot felyül haladó természet-tárgyak ábrázoltatnak, 750 árkus magyarázattal.

A' kik ezen Természethistóriát kívánják megszerezni, vehetik azt összeséggel, Darab és Tsomó számra.